ATASÖZLERİNDE HUKUK

Atasözleri; halk efkarında derin izler bırakan olay, söz, davranış, tutum ve kavramları ifade etmek amacıyla yine halk tarafından yakıştırılmış tenkit, teklif ve nasihat içeren kısa ve özlü sözlerdir. Bunlar; toplumun dünyaya bakış açısını yansıttıklarından kültür ve folklörün çok önemli bir öğesidir. Toplum halinde yaşayan insanlar için hukuk, dava, mahkeme gibi kavramların da günlük hayatın ayrılmaz bir parçası olduğu şüphe götürmez bir gerçektir, öyleyse bu kavramlarla ilgili atasözlerinin de türemesi kaçınılmazdır. İşte; asırlar boyu halk efkarında yoğrulup günümüze kadar gelen ve insanlarımızın hukuka bakış açısını bir nebze olsun yansıtan, bu nedenle mesleğimizle de direkt alakalı olan atasözlerini derlemeye çalıştım. Meslektaşlarıma faydalı olması ümidiyle..

Akıllı sözünü delillerle, deli yeminlerle	(TDK I/135)
Bozacının şahidi şıracı olur	(Altın 279)
Davacısı kadı olanın Allah yardımcısı olsun	(Altın 116-189)
Davanın kötüsü olmaz	(TDK I/86)
Davasını bilmeyene şahit olma	(TDK I/88)
Hakimsiz, hekimsiz yerde durulmaz	(Altın 186-193)
Hak yerini bulur (yerde kalmaz)	(Altın 186)
Her günah papaza (kadıya) söylenmez	(TDK II/54)
İnkar mahkemenin kilididir	(TDK I/142)
Kabahat öldürende değil, ölendedir	(Altın 231)
Kabahat samur kürk olsa kimse sırtına almaz	(Altın 351)
Kadı anlatana göre karar verir	(Altın 232)
Kadı ekmeğini karınca yemez	(Altın 232)
Kadının bildiğini kaymakamda bilir	(TDK II/61)
Kadıya yalan kadına inan olmaz	(TDK II/61)
Kesilen ağacın davası kolay görülür	(TDK II/65)
Kısas kıyamete kalmaz	(TDK I/158)
Kötü (şaşkın) davacı şahit yüzü karalar	(TDK I/166,II/81)
Mahkeme kadıya mülk değil	(Altın 273)
Mahkemenin yüzü soğuktur	(TDK II/72)
Mahkemeye tek giren bıyığını burarak çıkar	(TDK I/170)
Martın yağışına hakimin gülüşüne inanma	(TDK I/171)
Muhbirin sözü tahtaya batmaz	(TDK I/172)
Ölüm hak, miras helal	(Altın 301)
Padişah yasağı üç gün sürer	(Altın 307)
Sabaha kalan davadan korkma	(TDK I/183)
Suç sahipsiz olur	(TDK I/189)
Sükût ikrardan gelir	(Altın 352)
Şaşkın davacı muhzıra laf anlatır	(TDK II/81)
Şeriatın kestiği parmak açımaz	(Altın 356)
Şeriat varsa mürüvvet de var	(TDK II/81)
vaktin çoksa şahit, paran çokso kefil ol	(Altın 86-225-310)
Vasiyet ölüm getirmez	(Altın 391)

Av. Niyazi TOPÇU

(sonlardaki rakamlar kaynağın cilt ve sayfa numarasıdır.)

Kaynaklar:

1) Bölge Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler(2Cilt)(TDK) Yay.Ank.-1996

2) Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü Altın Kitaplar yay. İstanbul-1997

BURSA BAROSU DERGİSİ

YIL: 23 ARALIK 1999 SAYI: 62